

RAADSVOORSTEL

Agendapunt

Raad	19 december 2019	Griffie	Griffie
Voorstelnummer	2019.008		
Datum	1 oktober 2019		
Onderwerp	Rekenkameronderzoek naar regio Foodvalley		
Programma	Burger en bestuur		
Inlichtingen bij	L. Achterberg		
Telefoonnummer	(0318) 538256		
E-mailadres	rekenkamercommissie@veenendaal.nl		

Aan de leden van de raad,

Beslispunten

1. De aanbeveling (1) uit het rekenkameronderzoek naar de regio Foodvalley over te nemen.
De aanbeveling, gericht aan de raad en het college, is:
 - Ga voor zowel de intergemeentelijke als de Triple Helix projecten eerst binnen de eigen gemeente en vervolgens met elkaar in regioverband in gesprek om te komen tot een gedragen visie ten aanzien van de ambities en inrichting van het regionale samenwerkingsverband Foodvalley.
2. Het college te verzoeken om aan de aanbeveling invulling te geven door de in het rapport gegeven zes (6) vervolgstappen op te volgen en te monitoren.
3. Het college opdracht te geven de raad actief bij het proces te betrekken en hierover uiterlijk in het 2^e kwartaal 2020 te informeren.

Waarom naar de raad?

De rekenkamercommissies (verder te noemen rekenkamers) van vier van de gemeenten die deel uitmaken van regio Foodvalley (Ede, Rhenen, Veenendaal en Wageningen) hebben een onderzoek naar het samenwerkingsverband Foodvalley uitgevoerd. De raad besluit of de aanbeveling uit het rekenkamerrapport wordt overgenomen en het college wordt verzocht de uitvoering daarvan op te pakken en de implementatie daarvan te monitoren. Om de doorwerking van de aangenomen aanbeveling te bewaken wordt het college verzocht de raad daarover te informeren in het 2^e kwartaal 2020.

Samenvatting

De rekenkamers van de gemeenten Ede, Rhenen, Veenendaal en Wageningen hebben een onderzoek naar het samenwerkingsverband regio Foodvalley uitgevoerd op basis van de verkregen informatie uit een vooronderzoek. De rekenkamers hebben onderzocht of de in de gemeenschappelijke regeling (GR) deelnemende gemeenten voldoende inzicht hebben in de (voortgang van) de bereikte / te bereiken maatschappelijke doelen en resultaten en de hiermee gemoeide kosten en baten van het samenwerkingsverband regio Foodvalley. In het onderzoek is veel aandacht besteed aan het perspectief van de gemeenteraden. De rekenkamers van de vier genoemde gemeenten hebben hun onderzoek naar de regio Foodvalley onlangs afgerond en

gepubliceerd. De centrale boodschap met conclusies en aanbeveling is in de Bestuurlijke Nota opgenomen.

De rekenkamers concluderen in de rapportage Zicht op Foodvalley dat de in de GR deelnemende gemeenteraden enig inzicht hebben in de (voortgang van) bereikte / te bereiken maatschappelijke doelen en resultaten en de hiermee gemoeide kosten en baten van het samenwerkingsverband Foodvalley. Daarbij geldt dat de informatievoorziening aan raden over de doelen van werkprogramma's en projecten, de bereikte resultaten en bijbehorende inzet lacunes kent en kan worden verbeterd. Daarnaast wordt geconcludeerd dat raadsleden een grote afstand ervaren tot wat er in de regio Foodvalley gebeurt. De rekenkamers hebben een aanbeveling geformuleerd die zowel aan de raad en het college is gericht. De aanbeveling is in de rapportage vervolgens nader uitgewerkt in 6 (zes) concrete vervolgstappen. Door te besluiten dat het college de raad meeneemt in het proces en hierover actief informeert uiterlijk in het 2^e kwartaal 2020, is het monitoren van de doorwerking gewaarborgd.

Inleiding

In het voorliggende rekenkameronderzoek staan de GR Foodvalley en de intergemeentelijke samenwerking die in de werkprogramma's plaatsvindt centraal. Deze gemeenschappelijke regeling is getroffen om de samenwerking tussen acht gemeenten zijnde Barneveld, Ede, Nijkerk, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Veenendaal en Wageningen vorm te geven. Samen met het bedrijfsleven en onderwijs- en onderzoeksinstellingen zetten deze gemeenten zich in voor de ambitie om in 2025 hét agrofoodcentrum van Europa te zijn.

De rekenkamer(commissie)s van de gemeenten Ede, Rhenen, Veenendaal en Wageningen hebben besloten een onderzoek naar dit samenwerkingsverband uit te voeren. Het onderzoek richt zich in het bijzonder op de per 1 januari 2016 van kracht geworden gewijzigde gemeenschappelijke regeling die de acht bovengenoemde gemeenten voor de intergemeentelijke samenwerking in het leven hebben geroepen. Dit betekent dat de activiteiten van ondernemers en onderwijsinstellingen in de Triple Helix in dit onderzoek grotendeels buiten beschouwing blijven. Bovendien is er in het bijzonder aandacht voor de activiteiten van de vier gemeenten van de rekenkamers die dit onderzoek hebben geïnitieerd. In het onderzoek werkten de vier rekenkamers samen. Voor de begeleiding van dit onderzoek is daarom een stuurgroep samengesteld, bestaande uit één lid en één plaatsvervangend lid uit iedere rekenkamer. Het onderzoek is in twee fases uitgevoerd. Na een startbijeenkomst in september 2018 is de uitvoering van (hoofd)onderzoek begonnen. De rekenkamers zijn daarbij ondersteund door bureau Necker van Naem. In deze fase is specifiek ook onderzoek gedaan naar een vijftal projecten binnen de regio Foodvalley en is gesproken met de projectleiders daarvan. Ook is gesproken met een afvaardiging van gemeenteraadsleden afkomstig uit de gemeenten waarvan de rekenkamers dit onderzoek hebben uitgevoerd.

De Rekenkamercommissie Veenendaal biedt de raad de resultaten van het onderzoek aan in de vorm van een rapportage. De rekenkamercommissie is een door de raad ingestelde, onafhankelijke commissie die onderzoekt of het gemeentelijke beleid goed wordt uitgevoerd en het gewenste effect wordt behaald.

Beoogd resultaat

Inzichtelijk te maken hoe de governancestructuur van de regio Foodvalley eruit ziet, welke doelen worden nagestreefd, welke projecten worden uitgevoerd tegen welke kosten en gemeentelijke

bijdragen, wat de resultaten van projecten zijn en of de deelnemende raden voldoende worden geïnformeerd over de (voortgang van de) te bereiken doelen en resultaten. In het bijzonder gericht op de activiteiten in de GR met betrekking tot de gemeenten Ede, Rhenen, Veenendaal en Wageningen, waarbij steeds het perspectief van de raad centraal staat.

Argumenten

1.1. Ga als deelnemende raden en colleges met elkaar in gesprek over de gewenste aard van de samenwerking in de regio Foodvalley

Gezien de huidige activiteiten die in de regio Foodvalley worden opgepakt en de informatiebehoefte die daarbij bestaat, doet de rekenkamercommissie de aanbeveling om als deelnemende raden en colleges met elkaar in gesprek te gaan over de gewenste aard van de samenwerking in de regio. Vervolgens zijn ter uitwerking zes (6) vervolgstappen genoemd om verdere invulling te geven aan de aanbeveling. Hiertoe is beslispunt 2 in het voorstel opgenomen. De vervolgstappen zijn hierna genoemd.

2.1 Maak een heldere keuze welk type samenwerking gewenst is en leg dit vast

In de regio Foodvalley bestaan twee benaderingen over de typering van de samenwerking. Ten eerste de intergemeentelijke samenwerking om gemeentelijke doelen te realiseren en ten tweede de samenwerking om de overheidskolom in de Triple Helix samenwerking te organiseren. In de huidige activiteiten van de regio Foodvalley zijn elementen van beide benaderingen terug te zien. Door als deelnemende raden en colleges met elkaar in gesprek te gaan over de gewenste aard van de samenwerking in de regio Foodvalley kan hierin gezamenlijk een heldere keuze worden gemaakt.

2.2 Sluit de governance aan op de gekozen samenwerkingsvorm

De huidige governance van de regio Foodvalley is gericht op het faciliteren van de intergemeentelijke samenwerking. Er is een regiokantoor, de colleges zijn verantwoordelijk voor de informatievoorziening en besluitvorming over de projecten en de projectkosten zijn onderdeel van de gemeentelijke begrotingen. Voor het vormgeven van het deel van de samenwerking, gericht op het organiseren en (be)sturen van de overheidskolom in de Triple Helix, is deze werkwijze wellicht minder passend. De na te streven doelen, de bereikte maatschappelijke resultaten en de bijbehorende inzet zijn nu niet goed inzichtelijk. Als tweede vervolgstap wordt daarom in overweging gegeven gezamenlijk te bepalen in hoeverre de huidige governancestructuur met bijbehorende inrichting van de informatievoorziening en financiën past bij de ambities.

2.3 De inrichting van taken en bezetting van het regiokantoor moet vervolgens aansluiten op de gekozen samenwerkingsvorm

Raden en colleges kunnen gezamenlijk bespreken in hoeverre het wenselijk is om de rol van het regiokantoor voor de overheidssamenwerking binnen de Triple Helix te verstevigen.

2.4. Stel als raad duidelijk vast welke doelen met de samenwerking worden beoogd en breng dit samen

Voor wat betreft het organiseren van de samenwerking in de overheidskolom van de Triple Helix verdient het aandacht vast te stellen wat de raden met elkaar willen bereiken en wat daarbij wordt gezien als succes. Dit vraagt om een stellingname binnen de raad van elke deelnemende gemeente, maar ook om een afstemming tussen de gemeenten gezamenlijk. Hierbij zou de regiocommissie Foodvalley een rol kunnen nemen om de onderscheidenlijke visies samen te brengen.

2.5 Richt aan de hand van de gemaakte keuzes en de strategische agenda de informatievoorziening opnieuw in

Als vijfde stap volgt dan het antwoord op de vraag op welk informatieniveau raadsleden betrokken willen zijn bij wat er in de regio Foodvalley gebeurt. De aandacht voor de informatievoorziening over overheidsactiviteiten gericht op de Triple Helix kan daarbij vooral gericht zijn op de ambities die in de Strategische Agenda zijn (worden) vastgelegd. In de informatievoorziening zou een duidelijk verband moeten bestaan tussen bredere strategie, projectdoelen en realisatie.

2.6 Maak kosten en baten van regio Foodvalley periodiek inzichtelijk, met een uitsplitsing naar de deelnemende gemeenten

Het kan raadsleden helpen als er jaarlijks een integrale rapportage wordt opgesteld van alle doelen, kosten en baten van de projecten, inclusief de gemeentelijke kosten. Deze rapportage heeft tot doel om onder meer de voortgang van de realisatie van de doelen en de kosten van het samenwerkingsverband voor iedereen inzichtelijk te maken.

3.1 Het monitoren van de uitvoering van de aanbeveling en de doorwerking daarvan berust bij het college

Door te besluiten dat het college de raad actief betreft bij de wijze waarop, dan wel in hoeverre, de voorgestelde aanbeveling wordt opgevolgd is het monitoren van de doorwerking gewaarborgd. De termijn hiervoor is gesteld op het 2e kwartaal 2020.

Alternatieven

Niet van toepassing.

Kantttekeningen

Niet van toepassing.

Participatie

In het onderzoek werkten de vier rekenkamers samen. Voor de begeleiding van dit onderzoek is daarom een stuurgroep samengesteld, bestaande uit één lid en één plaatsvervangend lid uit iedere rekenkamer.

De onderzoekers hebben gesproken met de intermediairs en financials van Ede, Rhenen, Veenendaal en Wageningen, evenals met de secretaris-directeur en controller van het regiokantoor. Er zijn documenten over een vijftal specifieke projecten geanalyseerd en in januari 2019 is gesproken met de projectleiders daarvan. Daarnaast is afsluitend in een focusgroep gesproken met een afvaardiging van gemeenteraadsleden, afkomstig uit de gemeenten waarvan de rekenkamer(commissie)s dit onderzoek hebben uitgevoerd.

Wat betekent dit besluit voor inwoners?

Het vergroten van het inzicht in de (voortgang van) bereikte / te bereiken maatschappelijke doelen en resultaten en de hiermee gemoeide kosten en baten van het samenwerkingsverband Foodvalley draagt bij aan de wijze waarop de raad zijn controlerende rol kan uitoefenen en hierover verantwoording kan afleggen aan de inwoners van Veenendaal.

Aanpak / uitvoering

De aanbeveling in het rekenkamerrapport is gericht aan de raad en aan het college. Concreet stelt de Rekenkamercommissie Veenendaal de raad voor om de aanbeveling over te nemen en het college te verzoeken de in de rapportage geformuleerde zes (6) vervolgstappen over te nemen. Het college is bevoegd om besluiten van de raad voor te bereiden op grond van artikel 160, lid 1, onder b.

Communicatie over dit besluit

De Rekenkamercommissie Veenendaal heeft het onderzoeksrapport Zicht op Foodvalley aangeboden aan de raad en gecommuniceerd met het college en de gemeentelijke organisatie. De rapporten van de rekenkamercommissie zijn openbaar. Het rekenkamerrapport is gepubliceerd op de eigen pagina van de website www.veenendaal.nl en de website van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK). Ook is het rapport aangeboden aan de adviesraden binnen de gemeente Veenendaal en is er een door de vier rekenkamer(commissie)s opgesteld gezamenlijk persbericht uitgegaan.

Evaluatie

Als de raad de in het rapport opgenomen aanbeveling onderschrijft en het college de opdracht geeft deze uit te voeren, kan de Rekenkamercommissie Veenendaal vanuit haar onafhankelijke rol afwegen om op termijn een vervolgonderzoek uit te voeren om na te gaan of en op welke wijze door het college invulling is gegeven aan de aanbeveling. De raad kan dit in het kader van zijn controlerende rol ook zelf onderzoeken. In dit licht is vermeldenswaardig dat het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een wetsvoorstel tot wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen heeft gepubliceerd. De wetswijziging heeft tot doel dat de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen wordt vergroot, enerzijds door versterking van de positie van gemeenteraden bij besluitvorming in gemeenschappelijke regelingen en anderzijds door aanvullende controle-instrumenten voor gemeenteraden.

Kosten, baten, dekking

De vier aan het onderzoek deelnemende rekenkamers hebben de kosten gezamenlijk gedragen.

Voorzitter Rekenkamercommissie Veenendaal,

L. Achterberg
secretaris

ir. G.L. Tjerkstra
voorzitter

Bijlagen

- Aanbiedingsbrief bij rekenkameronderzoek Zicht op Foodvalley
- Rapportage Zicht op Foodvalley, een onderzoek naar de inzichtelijkheid van het financieel en maatschappelijk rendement

RAADSBSLUIT

De raad van de gemeente Veenendaal;

gelezen het voorstel van de Rekenkamercommissie Veenendaal van 19 september 2019, nummer 2019.008;

Overwegende dat

- de rekenkamers van vier van de gemeenten die deel uitmaken van Foodvalley (Ede, Rhenen, Veenendaal en Wageningen) een onderzoek naar het samenwerkingsverband Foodvalley hebben uitgevoerd naar het samenwerkingsverband Foodvalley op basis van een vooronderzoek in 2017;
- de rekenkamers hebben onderzocht of de in de gemeenschappelijke regeling (GR) deelnemende gemeenten voldoende inzicht hebben in de (voortgang van) de bereikte / te bereiken maatschappelijke doelen en resultaten en de hiermee gemoeide kosten en baten van het samenwerkingsverband Regio Foodvalley;
- in het onderzoek veel aandacht is besteed aan het perspectief van de gemeenteraden;
- in het rekenkamerrapport Zicht op Foodvalley een concrete aanbeveling is geformuleerd;

Gelet op

- de rol van de Rekenkamercommissie Veenendaal om de raad te ondersteunen bij haar controlerende taak;

Besluit

1. De aanbeveling (1) uit het rekenkameronderzoek naar de Regio Foodvalley over te nemen.
De aanbeveling, gericht aan de raad en het college, is:
 - Ga voor zowel de intergemeentelijke als de Triple Helix projecten eerst binnen de eigen gemeente en vervolgens met elkaar in regioverband in gesprek om te komen tot een gedragen visie ten aanzien van de ambities en inrichting van het regionale samenwerkingsverband Foodvalley.
2. Het college te verzoeken om aan de aanbeveling invulling te geven door de in het rapport gegeven zes (6) vervolgstappen op te volgen en te monitoren.
3. Het college opdracht te geven de raad actief bij het proces te betrekken en hierover uiterlijk in het 2^e kwartaal 2020 te informeren.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 19 december 2019,

mevrouw drs. F.A. van Hooijdonk
griffier

de heer K.J.G. Kats
voorzitter